

Celebes	3578	
De onderhoorige eilanden in het		
z. en w., met Boeton, enz. . .	187	V. groep
Bijbehoorende eilanden in het o.		
en n.	161	
De eilanden ten n. o. van . .		S 3926
Timor, tot aan Banda. . . .	400	o
Ceram,	309	O
Boero,	164	o
Amboina on onderhoorigheden.	64	o

537

Nieuw-Guinea, nederl. gedeelte . 3210 } O

De eilanden ten w. daarom, . 271 } o

3481

Malakkeira of Gilolo, . . .

313 } N

De omringende eilanden, . . .

99 } o

412

V. Het *Philippijnsche* rijk, . .

8356 □ m
4324

Geheele vlakke inhoud

45868 □ m.

Dit is dus een vlakke inhoud, welke dien het van het w. en z. van Europa te zamen genomen, vrij nabij komt.

(18) Waarschijnlijk te groot opgegeven. Misschien zijn de genoemde bezittingen op het oostelijk vastland er ook onder gerekend.

(19) Met Basilan en de eilanden, die er ten z. van liggen.

DESCRIPTIONES

SPECIERUM PISCUM JAVANENSII

NOVARUM VEL MINUS COGNITARUM

DIAGNOSTICAE,

AVCT.

P. BREEKEER.

Toen ik, thans ruim 12 jaren geleden, mijne ichthyologische nasporingen omtrent den Indischen Archipel begon, was ik er verre af te vermoeden, tot de uitkomsten te zullen geraken, welke ik sedert heb verkregen.

Door mijne standplaats aan Java gebonden en zonder betrekkingen elders in den Indischen Archipel, bepaalde ik mij in de eerste jaren van mijn verblijf in deze gewesten meer uitsluitend tot het onderzoek der vischfauna van Java, zijnde de mij eerst in 1848 en vooral na 1850 het voorrecht te beurt gevallen, van de meest verschillende oorden van den Indischen Archipel en zelfs van Bengalen, Japan en Australië, mij vischsoorten ter onderzoeking te zien toegezonden.

Java was, reeds tijdens het begin mijner nasporingen, van alle eilanden van den Indischen Archipel, in een ichthyologisch opzicht het meest bekend, voornamelijk door de verzamelingen van de voorname Natuurkundige commissie, welker bewerking, door den vroegtijdigen dood van Kuhl en Van Hasselt, voornamelijk heeft plaats gehad door Cuvier en den heer Valenciennes.

Maar alle onderzoekingen van vroegere jaren hadden tot op het jaar 1845 nog geene driehonderd soorten van Java doen kennen en van die soorten waren er nog vele, welker kennis weinig bepaald en volstrekt onvoldoende bleef.

Spoedig was ik tot de overtuiging gekomen, in hoe hoog mate deze tak van kennis ook nog voor Java te wenschen overliet. In weinige jaren tijds erlangde ik van Java meerdere honderden soorten en thans reeds draag ik kennis van ruim 1000 soorten van Java's zoete en kustwateren, welke zich, eenige tientallen uitgezonderd, alle in mijn kabinet bevinden.

Hoezeer ik verreweg het grootste gedeelte mijner Java'sche visschen zelf heb verzameld, te Batavia en tijdens mijne talrijke tochten over Java, heb ik geen gering gedeelte daarvan te danken aan de bereidvaardigheid van meerdere vrienden en in de wetenschap belangstellende mannen, die mij met de meest belanglooze welwillendheid van verschillende plaatsen van Java verzamelingen hebben doen toekomen, door welke ik vooral in staat gesteld word, omtrent de geographische verbreiding der visschen over en om Java talrijke gegevens mede te deelen.

Zoo ontving ik op verschillende tijdstippen min of meer belangrijke voorwerpen van de heeren

C. A. Bensen, Officier van gezondheid 1^e kl., van Bantam.

J. G. X. Broekmeijer, Officier van gezondheid 1^e kl., van Pasoeroean en Malang.

Dr. O. Brunner, Officier van gezondheid 2^e kl., van Kediri.

S. Van Deventer, Adsisent-resident van Buitenzorg, van Pasoeroean en het meer van Griali.

Dr. C. L. Doleschall, Officier van gezondheid 2^e kl., van Karangbollog.

G. H. G. Harloff, Oud Officier van gezondheid 1^e kl., van Soerakarta en Pagotanng, aan Java's zuidkust.

Dr. J. Hartzfeld, Officier van gezondheid 1^e kl., van Soerabaja.

O. F. W. J. Huguenin, Ingenieur van het mijnwezen, van Buitenzorg.

Dr. F. Junghuhn, van de Preanger-regentschappen en het meer van Pandjaloe, in Cherbon.

N. M. Klein, Tabaksfabrikant te Penawangan, van Poerwodadi.

C. P. Brest van Kempen, Resident van Bantam, van Bantam en Lebak.

N. J. H. Kollmann, Kontrolleur der 1^e klasse, van Bantam en Pandeglang.

D. C. Noordziek, Adsisent-resident van Toeloug-agoeng, van Prigi, aan Java's Zuidkust.

O. Van Polanen Petel, Adsisent-resident van Malang, van Malang's zuidkust.

J. F. Schultze, Adsisent-resident van Ambel, van Karangbollog, aan Java's Zuidkust.

J. E. Teijmann, Eerste hortulanus van 's lands plantentuin te Buitenzorg, van Buitenzorg en de Preanger-regentschappen.

R. P. Tolson, Koopman, van Java's westhoek.

Jkhr Mr. H. C. Van der Wijk, Resident der Preanger-regentschappen, het regentschap Tjandjoer.

H. Zollinger, te Banjoewangi, van Bondowosso.

Ik acht het een plicht, welks vervulling mij tevens hoogst aangenaam is, hier openlijk mijne erkentelijkheid voor die toezendingen te betuigen.

In een afzonderlijk artikel, hetwelk ik in een volgend nummer van dit Tijdschrift hoop openbaar te maken, zal ik eene volledige lijst geven van alle vischssoorten, welke mij tot nu toe van Java zijn bekend geworden, met bijvoeging der inlandsche namen, voor zooverre ik ze heb kunnen uitsorschen en der plaatsen van voorkomen.

Hier volgen de korte beschrijvingen van eenige soorten van Java, gedeeltelijk reeds geruimen tijd geleden opgemaakt, gedeeltelijk ontworpen naar voorwerpen, eerst in de jongste maanden in mijn bezit gekomen.

SCIAENOIDEI.

Johnius diacanthus Cant. Mal. Fish. p. 67.

John. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite $4\frac{2}{3}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{3}$, latitudine 2 fere ad 2 in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{4}$ ad $6\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; linea rostro-dorsali vertice concaviuscula; rostro acutiusculo convexo oculo longiore, non ante os prominente, antice poris 5 valde conspicuis; maxilla superiore maxilla inferiore paulo longiore, paulo vel vix post oculi marginem posteriorem desinentem, $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; ore antico, rictu parum obliquo; dentibus maxillis bene conspicuis, maxilla superiore serie externa utroque latere p. m. 18 dentibus seriebus internis multo majoribus postrostrum deescentibus caninis nullis; maxilla inferiore dentibus dentibus maxilla superiore leviter obtusangulis; mento poris 5 bene conspicuis; praeoperculo leviter obtusangulo angulo rotundato, margine posteriore anguloque dentato; linea dorsali valde convexa; linea ventrali rectiuscula; linea laterali usque sub medio pinnae dorsalis radiosae curvata, singulis squamis ramosa; squamis lateribus 55 p. m. in linea laterali; squamis postanalibus squamis postscapularibus et dorsalibus majoribus; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa multo minus duplo brevior sed ea multo altiore acuta spinis gracilibus 3^a et 4^a spinis ceteris longioribus $1\frac{3}{4}$ circiter in altitudine corporis, spina 1^a minima, ultima penultima longiore; pinnis pectoralibus acutis 6 ad $6\frac{1}{2}$, ventralibus acutis $7\frac{1}{4}$ ad $7\frac{1}{2}$, caudali rhomboidea junioribus postice acuta, adultis obtusiuscula, $4\frac{2}{3}$ ad 7 et paulo in longitudine corporis; anali obtusa rotundata dorsali radiosa altiore spinae 2^a medio radii 1° multo brevior, laevi. 2^a ad 3^a in longitu-

dine capitis; colore corpore superiore dilute ad profunde viridescens-griseo, inferne argenteo, griseo vel flavescens; squamis corpore plus minusve fusco arenatis; pinnis flavescens, plus minusve fusco arenatis, dorsali et caudali maculis rotundis interspinalibus et interradialibus fuscis; dorso lateribusque junioribus maculis rotundis fuscis; pinnis pectoralibus, ventralibus analique junioribus frequentius totis nigris.

B. 7. D. 11/22 ad 11/24 vel 10—1/22 ad 10—1/24. P. 2/17 v. 2/18. V. 1/5. A. 2/7 vel 2/8. C. 1/15/1 et lat. brev.

Syn. *Johnius diacanthus* Lac. Poiss. IV p. 195, 244.

Johnius diacanthus Lac. ibid.

Nella katcheleae Russ. Cor. Fish. II fig. 115.

Katcheleae Russ. ibid. II fig. 116.

Sciaena platycephala K. v. H. sec. ic. inedit.

Johnius catalanus Cuv. Règn. anim. ed. 2e II p. 172, ed. 3^a Poiss. p. 81.

Corvina catalana CV. Poiss. V p. 95, Voy. Ind. Orient. Belang. Zool. p. 360. Richards. Rep. 15e Meet. Brit. Assoc. Fish. Chin. Jap. p. 226. Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIII

Sciæn. p. 18.

Johnius punctué CV. Poiss. V p. 95.

Corvina platycephala K. v. H. sec. CV. Poiss. V p. 98.

Johnius à tête plate CV. Poiss. V p. 98.

Corvina nella katcheleae Richards. Rep. 15e Meet. Brit. Assoc. Fish. Chin. Jap. p. 226.

Sciaena maculata Gr. Illustr. Ind. Zool. II tab. 89 fig. 3.

Ikan Tambarel Mal. Fret. Malacc.

Ikan Samgeh Mal. et Sinens. Batav.

Ikan Tjowodjo Javan. Samarang.

Ikan Ganglomo Javan. Surabaja.

Habit. Batavia, Samarang, Surabaja, Java insulae, in mari.

Kammal, Madura insulae, in mari.

Banka ins. in mari.

Longitudo 14 specimenum 165''' ad 874'''

Aann. Ik kan thans met zekerheid zeggen, dat *Sciaena*

platycephala K. v. H., in de groote Histoire naturelle des Poissons angeduid onder den naam van *Corvina platycephala*, tot *Johnius diacanthus* Cant. of *Corvina catalea* CV. behoort, zijnde zij daarvan slechts de oudere leeftijdsstoestand. De grootere voorwerpen der soort, welke te Batavia nu en dan worden ter markt gebracht, hebben een zeer smakelijk vleesch en worden tegen hooge prijzen verkocht.

De vlekteekening van lichaam en vinnen gaat in den vergevorderden leeftijd gewoonlijk geheel verloren, terwijl de kleuren der gepaarde vinnen lichter worden. Ik heb voorwerpen gezien van meer dan $1\frac{1}{2}$ meter lengte.

CHAETODONTOIDEI.

Chaetodon decussatus CV. Poiss. VII p. 41.

Chaet. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali 2 circiter in longitudine corporis; capite acuto $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine corporis; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine capitis; linea rostro-dorsali capite concava nucha vix convexa linea rostro-ventrali non vel paulo tantum longiore; rostro acuto squamoso; praeoperculo obtusangulo rotundato angulo denticulato-crenato; squamis lateribus $3\frac{1}{2}$ p. m. in serie longitudinali; pinis dorsali et anali obtusangulo rotundatis; dorsali spinosa spinis 4a, 5a et 6a spinis posterioribus subaequalibus paulo longioribus; pectoralibus acute rotundatis 4 circiter, ventralibus acutis radio 1° in filum breve productis $4\frac{1}{2}$ ad 4, caudali extensa convexa 6 fere in longitudine corporis; colore corpore luteo; fascia oculari violaceo-fusca albedo limbata, totum oculum amplectente, inferne interoperculo desinente, superne spinam dorsali 1^m attingente et tota nucha cum fascia lateris oppositi unita; fronte verticeque vitis transversis 5 vel 6 aureis; corpore striis violaceis quasi subcutaneis notato, striis antero-superioribus p. m. 6 a pinna dorsali spinosa oblique antrosum regionem nuchae-scapularem versus descendentes, striis postero-inferioribus p. m. 14 a stria antero-superiore postica postrosum caudam pinnae namque andem versus descendentes; fascia latissima transversa

violaceo-nigra dorsalem radiosam totam fere, caudam totam fere et pinnae analis partem basalem posteriorem et partem centralem amplectente; dorsali spinosa lutea superne violascente-nigro limbata; pectoralibus ventralibusque flavescens; anali parte lata nigra excepta pulchre flava vitta intramarginali nigro-fusca; pinna caudali dimidio basali pulchre flava, tertiam partem posteriore violascente-hyalina, media vitta transversa gracili, dimidio basali vitta transversa lata semilunari fusco-violaceis.

B. G. D. 13/25 vel 13/26 vel 11/26 vel 11/27. P. 2/14. V. 1/5.

A. 3/20 ad 3/22. C. 1/15/1 et lat. brev.

Syn. *Rhomboides* 5 Klein, Miss. Pisc. IV p. 36 tab. 9 fig. 2?

Patina Russ. Cor. Fish. I p. 65 fig. 83.

Chaetodon vagabundus L. ? Russ. ibid., Benn. Ceyl.

Fish. p. 7 tab. 7 (nec. Bl. nec CV)

Chaetodon croisé CV. Poiss. VII p. 41.

Gal-tella Cingal.

Tarate Indig. Pontieer.

Habit. Karangbolong, Prigi, Java australis, in mari.

Longitudo 4 specimenum 76" ad 118".

Aann. Het komt mij zeer twijfelachtig voor, dat de aangehaalde afbeelding van Klein tot de onderwerpelijke soort betrekking heeft, vermits eensdeels de kleurverdeling op die afbeelding onduidelijk is en niet juist aan die van *Chaetodon decussatus* CV. beantwoordt en ten andere in Klein's beschrijving sprake is van 17 rugdoornen, welke ook in de afbeelding zijn aangegeven.

De soort wordt grooter dan mijne voorwerpen. Zij was tot nog toe niet van den Indischen Archipel bekend.

OSPHROMENOIDEI.

Anabas scandens Cav. Règn. anim. ed. 3a Poiss. 73 fig. 2, tab. 74 fig. 1. Hist. Poiss. VII p. 249 tab. 193. Blkr., Verh. B. G. XXIII Vissch. Doolh. Kieuw. p. 8 ex parte.

Swinns. Fish. Amph. II p. 237. Cant. Ann. Nat. Hist.
IX p. 28, Catal. Mal. Fish. p. 82. Richards. Rep. 15th
Meet. Brit. Assoc. Fish. Chin. Jap. p. 250. Jerdon Madr.
Journ. XV p. 144.

Anab. corpore oblongo compresso, altitudine spinam dorsali 1^m
inter et spinam ventralem $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ fere, supra spinam analem
1 3 ad $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine (capite) 2 fere ad $1\frac{1}{2}$
in ejus altitudine; capite obtusiusculo convexiusculo $3\frac{3}{4}$ ad 4 in
longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitu-
dine; oculis diametro 3 et paulo ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, di-
ametro 1 et paulo ad $1\frac{1}{2}$ distantibus; linea rostro-dorsali convexa
verice vulgo recinsecula; rostro obtuso oculo brevior; maxillis
aequalibus, superiore sub pupillae parte anteriore desinente 3 et
paulo in longitudine capitis; dentibus maxillis pluriserialis, serie
externa seriebus internis majoribus; dentibus vomerinis antice
parvis in vitam brevem seminuarem, vomerinis posticis valde
conspicuis obtusis in figuram T formem dispositis; osse suborbitali,
angulo praeoperculi (speciminibus pluribus), operculo, suboper-
culo interoperculoque dentatis; dentibus angulo operculi et subo-
perculi elongatis; squamis ctenoidis, lateribus 31 in serie longi-
tudinali, 15 vel 16 in serie transversali; linea laterali singulis
squamis tubulo simplice utroque latere poro vel fovea minuto no-
tata, sub spinis dorsali penultimis interrupta; pinnis dorsali et ana-
li parte spinosa parte radiosa humilioribus, dorsali spinis 5^a, 6^a,
7^a, 8^a et 9^a spinis ceteris, anali spinis 4^a, 5^a et 6^a spinis ceteris
longioribus; dorsali et anali radiosis rotundatis, dorsali anali paulo
altiore corpore duplo vel plus duplo humilior; pectoralibus obtusis
rotundatis 5 ad $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutiuscule rotundatis 7 ad 8,
caudali obtusa rotundata $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis; colore
corpore superne nigricante-vel violascente-olivaceo, inferne plus
minuse aurantiaco; vittis junioribus maxillo-praeoperculari et
maxillo-interoperculari fusciscentibus, membrana operculari ma-
cula nigra; cauda juvenilibus macula rotunda nigricante; pinnis
membrana violascente-hyalinis vel violaceis, radiis violascente-oli-
vaceis vel nigricantibus ventralibus frequentur aurantiacis.

- B. 6. D. 17/9 vel 17/10 ad 18/10 vel 18/11. P. 2/13 ad 2/15.
V. 1/5. A. 10/10 vel 10/11 vel 11/11. C. 1/14 / 1 et lat. brev.
Syn. *Verkenstensch* Nieuh. Gedenk. v. Zee- en Landt. fig. cop.
Willughb. App. p. 4 tab. 4 fig. 4.
Peixe porce Linsl. Willughb. App. p. 4 tab. 4 fig. 4.
Perca scandens Dald. Trans. Linn. Soc. III p. 62.
Aulius testudineus Bl. Ansl. Fisch. tab. 322.
Schilleröfenssch Bl. ibid.
Tortue Bl. ibid.
Amphiprion scanor et *Amphiprion* et *Cephalopholis scanor*
et *testudineus* Bl. Schn. Syst. posth. p. 204 et 570.
Lutjanus testudo, *Lutjanus scandens*, *Lutjan* *tortue* et *Lut-*
jan grimpeur Lac. Poiss. IV p. 235, 239.
Spurus testudineus Shaw. Gen. Zool. IV p. 471.
Coinus colojius Buch. Gang. Fish. p. 98, 370, tab. 13 fig. 33.
Anabas grimpeur Dict. Science. natur. Atl. Ichthyol.
Anabas testudineus Cuv. Règn. anim. ed. 1° II p. 340, ed.
2° II p. 226, ed. 3° Text. Poiss. p. 158. Griff. Class.
Pisc. p. 218 tab. 52 fig. 1.
Anabas senegal CV. Poiss. VII p. 249.
Anabas spinosus Gray III. Ind. Zool. II tab. 89 fig. 1.
Kleijfisch Oken Thier. Atl. fig.
Pannei-eri Tamul.
Nabienia Birman.
Senul Tranqueb.
Panne-ere Coronand.
Coi vel *Coinus* Bengal.
Gatch-getch Manadon.
Betok, *Betok*, *Beto*, *Paju* et *Haroon* Mal.
Habit. Batavia, Dano lac., Serang, Tjiningin, Perlana, Tjibi-
liong, Pandeglang, Tjimanok, Cherbon, Lacus Pandjalla,
Gombong, Samarang, Ambarawa, Patjitan, Surakarta,
Modjokerto, Surabaya, Kediri, Grati, Pasuruan, Java
insulae in fluvii, lacus et paludibus.
Boleing, Bali septentrionalis, in fluvii.
Bangkallang, Sumatap, Madura insulae, in fluvii et
paludibus.

Iacus Sinkara, Pajakombo, *Iacus* Meniju, Padang, Priaman, Uluakan, Trussan, Benouten, Telokbetong, Palembang, Lahat, Moarakompoh, Sumatra insulae, in fluviis et paludibus.

Toboali, Banka insulae, in fluviis.

Rio, Bintang insulae, in fluviis.

Maros, Tondano, Manado, Celebes insulae, in fluviis et lacubus.

Bandjermasin, Prabakarta, Pengaron, Kalahajan, Sambas, Pontianak, Borneo insulae, in fluviis et paludibus.

Longitudo plus quam 60 specimenum 67''' ad 171'''.

Aann. Behalve de voorwerpen, naar welke ik de bovenstaande beschrijving heb opgemaakt, bezit ik nog eene reit van een veertigtal voorwerpen van verschillende grootte, welke van de kleinste tot de grootste van de beschrevene verschillen door slanker lichaam, doch overigens geen kenmerken aanbieden, welke op een bepaald soortelijk verschil duiden. Ik bewaar deze voorwerpen in mijn kabinet onder den naam van *Anabas scandens* CV. varietas gracilis. De voorwerpen van *Anabas scandens* verschillen nog aanmerkelijk in habitus en kleuren naar de leeftijden en woonplaatsen. Vaste klimats-verscheidenheden, naar de eilanden van voorkomen, heb ik tot nog toe niet kunnen ontdekken, daar de voorwerpen, welke ik van verschillende eilanden van den Indischen Archipel ontvingen heb, overeenkomstige kleuren vormschakeringen aanbieden als mijne javasche voorwerpen.

TEUTHIDES.

Amphacanthus dorsalis CV. Poiss. X p. 104. M. Schl. Verh.

Nat. Gesch. Ozerz. Bez. Vissch. p. 10, 13, pl. 2 fig. 1.

Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Teuth. p. 9.

Amphac. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in ejus

longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis, aequae alto circiter ac longo; linea interoculari convexiuscula; linea rostro-dorsali ante oculos convexa vertice concaviuscula; orbita antice prominente scabrinscula; oculis diametro 3 ad $2\frac{3}{4}$ in longitudine capitis, in medio capite circiter sitis; rostro obtuso convexo, absque maxilla superiore oculo brevior; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humilior; maxilla superiore prominente, paulo ante oculum desinente; dentibus maxillis acutiusculis aequalibus, infra apicem vulgo utroque latere apice laterali accessorio munitis; operculo et osse scapulari vix vel non striatis; squamis minimis bene conspicuis; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam valde emarginata, spinis medioeribus, leviter sulcatis, mediis ceteris longioribus $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{1}{2}$ in altitudine corporis, spinae 1^a spina ultima longiore; dorsali radiosa dorsali spinosa humilior obtuse rotundata; pectoralibus apice acutis $6\frac{1}{2}$ ad $6\frac{1}{2}$, ventralibus angulatis 8 circiter, caudali extensa subseminariter emarginata lobis acutis $5\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis; anali spinis leviter sulcatis spina media spinis ceteris longiore $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{3}{4}$ in altitudine corporis; colore corpore superne olivaceo vel aureo-olivaceo vel fusco, maculis margaritaceis distantibus lineam dorsi versus rotundis, ceteris oblongis rotundis majoribus; corpore inferne albedo, griseo vel fuscescente; regione suprascapulari macula rotunda fusca oculo non vel vix majore; pinnis aurantiacis, ventralibus tantum albidis; pinnis dorsali et anali fuscescente-aurantiaco nebulatis vel variegatis; ventralibus aurantiaco maculatis; caudali fasciis diffusis transversis fuscescente-aurantiacis.

B. 5. D. 1 proc. + 13/10 vel 13/11. P. $2\frac{1}{14}$ vel $2\frac{1}{15}$. V. $1\frac{1}{3}$ l.

A. $7\frac{1}{9}$ vel $7\frac{1}{10}$. C. $1\frac{1}{15}$ / 1 et lat. brev.

Syn. *Amphacanthus maculatus* K. v. H. Mss.

Amphacanthus à dos tacheté CV. Poiss. X p. 105.

Teuthis dorsalis Cant. Cat. Mal. Fish. p. 209.

Leermisch Neerl. Ind. Orient.

Ikan Bawang-brwang Mal. Batav.

Ikan Samadar et *Ikan Madar* Javan. Samar.

Kiting Mal. Fret. malacc.

Habit. Batavia, Bantam, Anjer, Samarang, Java insulae, in mari.

Benculen, Padang, Sibogha, Sumatra insulae, in mari.

Nias insul. in mari.

Batu insul. in mari.

Gussongassam, Banka insulae, in mari.

Macassar, Manado, Celebes insulae, in mari.

Ternate, in mari.

Labuha, Bajian insulae, in mari.

Amboina, in mari.

Wahai, Ceram insulae, in mari.

Timor-kupang, Timor insulae, in mari.

Longitudo 17 specimenum 120'' ad 210''.

Ann. Amphacanthus dorsalis is te Batavia de het meest voorkomende soort uit de familie der Teuthiden. Haar vleesch is smakelijk, even als dat harer overige geslachtsgenooten, welke in de baai van Batavia voorkomen. De aangehaalde afbeelding is vrij goed.

Amphacanthus margariferus CV. Poiss. X p. 106 (nec synon.). Richds. Rep. 15th Meet. Brit. Assoc. Fish. Chin. Jap. p. 243 (nec synon. except. A. albopunctato T. Schl.?).

Amphac. corpore oblongo compresso, altitudine 3 ad 3½ in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite 4½ ad 5½ in longitudine corporis, aequae alto circiter ac longo; linea interoculari convexiuscula; linea rostro-dorsali ante oculos convexa, vertice concaviuscula; orbita antice prominente scabrinuscula; oculis diametro 2½ ad 3 in longitudine capitis, majore parte in dimidio capitis posteriore sitis; rostrum obtuso convexo, absque maxilla superiore oculo brevior; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humilior; maxilla superiore prominente, paulo ante oculum desinente; dentibus maxillis truncatis vel acutiusculis aequalibus, infra apicem frequenter utroque latere apice laterali accessorio munitis; operculo et osse scapulari conspicue striatis; squa-

mis minimis bene conspicuis; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam vultu emarginata, spinis medioeribus leviter sulcatis medietis ceteris longioribus 3 ad 3½ in altitudine corporis, spina 1 spinula longiore; dorsali radiosam dorsali spinosa humilior obtuse rotundata; pectoralibus apice acutis 6 ad 7, ventralibus angulatis 8 ad 11, caudali extensa subsemilunari ter emarginata lobis acutis 4½ ad 5 in longitudine corporis; anali spinis leviter sulcatis 2, 3^a et 4^a spinis ceteris longioribus 3 ad 3½ in altitudine corporis, parte radiosam dorsali radiosam humilior obtusa convexa; colore corpore superne umbrino-olivaceo vel umbrino-violaceo vel umbrino-roseo, inferne vulgo dilutior vel roseo-albido; capite corporeque ubique guttulis parvis lineam dorsalem versus capiteaque rotundis, lateribus oblongiusculis numerosis vel numerosissimis margaritaceis; macula suprascapulari fusca nulla; pinnis aurantiacohyalinis, imparibus plus minusve fusciscentis vel profunde olivaceo variegatis.

B. 5. D. 1 proc. + 13/10 vel 13/11. P. 2/13. V. 1/3/1. A. 7/9 vel 7/10. C. 1/15/1 et lat. brev.

Syn. *Amphacanthus perlé* CV. Poiss. X p. 106.

Amphacanthus albopunctatus T. Schl. Faun. Jap. Poiss. p.

128?

Habit. Batavia, in mari.

Tjirungup, Biliton insulae, in aquis fluvio-marinis.

Boeleng, Bali insulae, in mari.

Batu insul. in mari.

Manado, Celebes insulae, in mari.

Ternate, in mari.

Longitudo 26 specimenum 110'' ad 273''.

Ann. Deze soort is zoo na verwant aan *Amphacanthus dorsalis* CV., dat ik langen tijd gearzeld heb, haar als eene eigene species te beschouwen. Sedert in de gelegenheid, eene groote rei voorwerpen van beide soorten van verschillende leeftijdstoestanden met elkander te vergelijken, is mij het soortelijk verschil meer bepaaldelijk gebleken. De onderwerpelijke *Amphacanthus* is standvastig in hare verschillende leef-

tijds toestanden hooger van ligchaam dan *Amphacanthus dorsalis*, en heeft de vlekjes van rug en zijden veel kleiner en talrijker, terwijl er de groote bruine bovenschouderbladvlek van *Amphacanthus dorsalis* ontbreekt. Afgescheiden van deze verschillen is nog te wijzen op de rugdoornen, welke bij *Amphacanthus dorsalis* betrekkelijk langer zijn, terwijl bij laatstgenoemde soort de middelste aarsvindoorn de langste is en de borstvin 1 tot 2 stralen meer bezit en operkel en bovenschouderbladbeen niet of nauwelijks gestreept zijn.

De soort, welke ik beschouw als te zijn *Amphacanthus canaliculatus* Bl. Schn. (*Chaetodon canaliculatus* Park), welke door den heer Valenciennes vernood is dezelfde te zijn als zijne *Amphacanthus margariferus*, wijkt in vrij talrijke opzigten van de onderwerpelijke af, vooral door aanmerkelijk hooger ligchaam, sterk gegroefte rug- en aarsvindoornen, dwarsche voorhoofds- en snuit-banden, blaauwe ronde vlekken op kop en ligchaam, sterk gestreept operkel en bovenschouderbladbeen, enz. (vergel. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 580).

MUGILOIDEI.

Mugil bontah Russ. Corom Fish. II p. 64 tab. 180.

Mug. corpore subelongato vel elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{4}$ ad $4\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; capite acuto depresso $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{4}$ in capitis parte postoculari, diametris 2 circiter distantibus; inide posite membrana palpebrali semiecta; linea rostro-dorsali vertice declivi recta; rostro leviter convexo oculo non vel vix longiore; naribus anterioribus rotundis posterioribus subtrinaeformibus majoribus; osse suborbitali leviter emarginato, denticulis angulo libero bene conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso conspicuo; labio superiore carnosio

non papillato; denticulis maxillis conspicuis; maxilla superiore valde deorsum protracili; tuberculo infra-maxillari symphysiali subonico; dentibus palatinis in thurnas 2 elongatas collocatis; lingua peripheria thurnis denticulorum parvis obsita; foramine praevomerino nullo; praepoperculo acutangulo angulo rotundato, marginae posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 35 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalis plus longitudine pinnarum pectoralium distantibus; dorsali spinosa dorsali radiosa paulo humilior, spinis crassis 2a ceteris longiore; dorsali radiosa acuta vix emarginata corpore multo humilior; pectoralibus longitudine caput absque rostro subaequantibus; ventralibus angulatis pectoralibus vix brevioribus; anali acuta vix emarginata dorsali radiosa non vel vix humilior; spina 3a radio 1o duplo fere brevior; caudali extensa vix emarginata 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne olivaceo-viridi, inferne griseo vel argenteo; lateribus vitis 5 ad 8 longitudinalibus nigricantibus; pinnis dorsalis et caudali sordide viridescantibus, ceteris albescentibus vel flavescantibus.

B. 6. D. 4—1/8. P. 2/14 vel 2/15. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10.

C. 14 et lat. brev.

Syn. *Mugil cephalotus* CV. Poiss. XI. p. 18 (ex parte).

Ikan Belanaik Mal. Batav.

Habit. Batavia, in mari.

Longitudo 2 specimenum $25\frac{1}{4}$ " et 310."

Aann. Russell's Bontah, tot welke ik de boven beschrevene specimina breng, schijnt eene andere soort te zijn als *Mugil cephalotus* CV. — *Mugil bontah* wijkt in talrijker opzigten af van *Mugil cephalus* CV. dan *Mugil cephalotus* CV., mist ook den zwartachtigen band op de basis der borstvin en schijnt korter van ligchaam te zijn.

Mugil belanaik Blkr.

Mug. corpore elongato antice cylindrico postice compresso, altitudine $5\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; capite acuto convexo 5 ad $5\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitu-

dine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, 2 ad $2\frac{1}{2}$ in capitis parte postoculari, $1\frac{1}{2}$ ad 2 distantibus; iride postice membrana palpebrali semitecta; linea rostro-dorsali vertice convexa; rostro leviter convexo oculo non vel vix brevior; naribus anterioribus rotundis, posterioribus subrimaeformibus majoribus; osse suborbitali profunde emarginato denticulis angulo praesertim conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso conspicuo et angulum suborbitalem superante; labio superiore carnosio non papillato; denticulis maxillis conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protracili; tuberculo inframaxillari symphysiali subconico; denticulis palatinis in thurmas 2 oblongas collocatis; lingua peripheria thurnis denticulorum parvis obsita; foramine praeomerino nullo; praeoperculo acutangulo angulo rotundato margine posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 35 p. m. in serie longitudinali, parte basali striis 6 ad 14; squamis axillaribus parvis; pinnis dorsalibus longitudine pinnarum pectoralium distantibus; altitudine aequalibus, corpore multo humilioribus; dorsali spinosa spinis crassis 1, et 2^a subaequalibus, dorsali radiosa acuta non vel vix emarginata; pinnis pectoralibus capite absque rostro brevioribus; ventralibus angulatis pectoralibus paulo brevioribus; anali acuta non vel vix emarginata, dorsali radiosa non humilior, spina 3^a radio 1° duplo fere brevior; caudali vix emarginata $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore superne profunde viridi inferne argenteo; pinnis dorsalibus et caudali viridescentibus, ceteris hyalinis vel flavescens; caudali postice fusco marginata.

B. 6. D. 4— $\frac{1}{8}$ vel 4— $\frac{1}{9}$. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10.

C. 14 et lat. brev.

Syn. *Ikan Belanah* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in mari.

Longitudo 6 specimenum 130''' ad 201'''

Aann. Deze soort is na verwant aan *Mugil bontah* Russ. en wijkt voornamelijk van haar af door bolle kromlijn en het gemis van overlangsche lichaamsbanden.

Mugil Dussumieri CV. Poiss. XI p. 109? Blkr Journ. Ind. Archipel. II Ichth. Sumbaw. p. 637.

Mug. corpore elongato antice cylindrico postice compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad 6 in ejus longitudine; capite acuto depresso 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, 2 ad $2\frac{1}{2}$ in parte capitis postoculari, $1\frac{1}{2}$ ad 2 distantibus; iride postice membrana palpebrali partim tecta; linea rostro-dorsali vertice declivi rectiuscula; rostro leviter convexo, junioribus oculo paulo brevior, adultis oculo paulo longiore; naribus anterioribus rotundis, posterioribus subrimaeformibus majoribus; osse suborbitali valde emarginato, denticulis margine inferiore et angulo valde conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso conspicuo et angulum suborbitale superante; labio superiore carnosio non papillato; denticulis maxillis conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protracili; tuberculo inframaxillari symphysiali subconico; denticulis palatinis in thurnas 2 oblongas collocatis; lingua peripheria thurnis denticulorum parvis obsita; foramine praeomerino nullo; praeoperculo acutangulo angulo rotundato, margine posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 35 p. m. in serie longitudinali, singulis parte basali striis 6 vel 7; pinnis dorsalibus minus longitudine pinnarum pectoralium distantibus, altitudine subaequalibus, corpore multo humilioribus; dorsali spinosa spinis crassis, 1^a et 2^a subaequalibus; dorsali radiosa acuta paulo emarginata; pinnis pectoralibus capite absque rostro vix brevioribus; squamis axillaribus brevibus; pinnis ventralibus angulatis pectoralibus vix brevioribus; anali acuta vix emarginata dorsali radio non vel vix humilior, spina 3^a radio 1° minus duplo brevior; caudali leviter emarginata 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne profunde viridi, inferne argenteo; pinnis dorsalibus et caudali viridescentibus, ceteris hyalinis vel flavescens; caudali postice nigricante marginata.

B. 6. D. 4— $\frac{1}{8}$ vel 4— $\frac{1}{9}$ vel 4— $\frac{1}{10}$. P. 2/14. V. 1/5. A.

3/9 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Syn. *Muge de Dussumier* CV. Poiss. XI p. 109?

Ikan Belanah Mal. Batav.

Habit. Batavia, in mari, et Bima, Sumbawa insulae, in mari.
Longitudo 10 specimen 192" ad 310."

BLENNIOIDEI.

Clinus xanulosoma Blkr.

Clin. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{4}$ in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ vel minus diametro $\frac{1}{2}$ distantibus; orbita superne circo ambuiato oculo brevior; rostro obtusiusculo oculo multo brevior; circo nasali circo orbitali brevior et gracilior; maxillis aequalibus, superiore sub oculi parte posteriore desinente parum retractili; labiis latis membranaceis; dentibus maxillis serie externa conicis curvatis subaequalibus iis seriebus internis majoribus; dentibus vomerinis et palatinis parvis pluri seriatis, vomerinis in vitam semilunarem, palatinis utroque latere in thurram brevem collocatis; praepoperculo rotundato; operculo postice emarginato; squamis capite trigonisque pectoralibus lateralibus et inferiore nullis, cetero corpore minimis in cute sparsis; linea laterali post apicem pinnae pectoralis valde deflexa, basi pinnae caudalis desinente; pene curvato in filum producto; pinna dorsali spinosa duplice parte anteriore triaculeata spinis spinis parte posteriore longioribus 1^a quam 2^a et 3^a longiore supra marginem praepoperculi posteriorem sita, 3^a longe a 4^a remota et cum ejus basi tantum membrana humili unita; spinis dorsalibus spinosae parte posteriore postrosum sensum accrescentibus corpore humilioribus membrana intersphali parum emarginata, spina postica radio 1° humilior; dorsali radiosa brevi trigona radio postico cum basi pinnae caudalis unita; pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus 7 circiter, caudali convexa $6\frac{1}{2}$ ad $6\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; anali spina 2^a spina 1^a longiore radio 1° brevior, parte radiosa parte posteriore brevior, parte anteriore altiore rotundata dorsali radiosa non humilior, membrana parte anteriore intraradiali profunde incisa; colore corpore pinnisque pulchre citrino.

B. 6. D. 3—27/1 vel 3—27/5. P. 13. V. 3. A. 2/21. C. 15 lat. brev. inclus.

Habit. Karangbolong, Java australis, in mari.
Longitudo 3 specimen 55" ad 82".

Aum. Tot nog toe was geene enkele soort van *Clinus* van den Indischen Archipel bekend. De onderwerpelijke soort heeft groote verwantschap met *Clinus superciliosus* CV. van de Kaap de Goede Hoop, doch deze heeft de rugdoornen alle hoog vereenigd, den kop slechts 4 maal in de lengte des ligchaams, als formule der vinstralen D. 33/5 ad 40/9. A. 2/25 ad 2/31. P. 14 et V. 2, enz. De getallen der vinstralen en doornen blijven bij mijne drie voorwerpen verre beneden het laagste uiterste van die der door den heer Valenciennes waargenomen exemplaren van *Clinus superciliosus*.

LABROIDEI.

Julis (Halichoeres) javanicus Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto, $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; rostro acuto oculo non vel vix longiore; dentibus maxillis conicis mediooribus antictis 2 caninis mediooribus curvatis; dento angulo oris mediooribus prominente; squamis nuchalibus et thoracicis squamis ceteris multo minoribus 28 p. m. in linea laterali; linea laterali ante flexuram ejus caudalem singulis squamis ramosa; pinnis dorsalibus et analibus alepidotis; dorsali spinis mediooribus pungentibus postrosum sensum accrescentibus, spina postica spinis ceteris longiore corpore multo plus duplo humilior; dorsali radiosa dorsali spinosa paulo altiore, radiis postrosum sensum decrecentibus, postice angulata; pectoralibus acute rotundatis 6 fere, ventralibus acutis 8 et paulo caudali obtusa convexa $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali

3e SERIE DL. VI.

dorsali radiata non vel vix humiliora postice angulata; colore corpore superne roseo-viridi inferne margaritaceo vel flavescente-roseo; dorso lateribusque maculis verticalibus oblongis vel subsemilunarihus violaceis subreticulatis unitis; capite superne violascente inferne margaritaceo-roseo vel flavescente-roseo vitis vel maculis conspiciendis nullis; pinnis dorsali et anali pulchre roseo-rubris vel carnosius luteo marginatis, dorsali oculis aurantiacis margaritaceo cinctis in series 2 ad 4 longitudinales dispositis, anali ocellis nullis inferne violascente; pectoralibus roseis basi carnis basi superne macula parva trigona violaceo-nigra; ventralibus flavescente-roseis; caudali roseo-rubra vel carnosina angulis superiore et inferiore late flava, parte rubra ocellis numerosis aurantiacis margaritaceo cinctis in series 6 p. m. transversas dispositis.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C.

1/12/1 et lat. brev.

Hab. Karangjolong, Java australis, in mari.

Longitudo speciminis unici 85."

Aann. Deze soort is verwant aan Julis (Halichoeres) molle CV., Julis (Halichoeres) Harloffii Blkr, enz., doch verschilt, behalve door habitus en andere bijzonderheden der kleurteekening, door afwezigheid van donkere rugvinvlekken en van alle vlek- of bandteekening op de wang.

Ik heb het bovenbeschreven voorwerp te danken aan den heer F. J. Schultze, assistent-resident van Amboel, in de residentie Bagelen.

SCAROIDES.

Scarus butuensis Blkr.

Scar. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine absque processibus caudalibus, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite ore clauso obtuso convexo, linea anterieorellipsoidea, $3\frac{2}{3}$ in longitudine corporis absque processibus caudalibus, paulo longiore quam alto; vertice sat elevato, linea rostro-dorsali

ubique convexa; oculis diametro $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, minus diametro 1 a linea rostro-frontali remotis; naribus minimis distantibus punctiformibus; rostro convexo cum maxilla superiore, ore clauso, oculo duplo circiter longiore; maxillis basi pallide roseis marginem liberum versus viridescente-roseis, superficie glabris, margine polycercularis; maxilla superiore angulo oris dentibus 1 vel 2 extorsum spectantibus; labiis maxillas totas fere tegentibus tenuibus; squamis limbo praeoperculi nullis, lateribus 24 vel 25 in serie longitudinali; linea laterali vix remota; pinna dorsali spinis flexilibus subaequalibus, anterioribus autem sequentibus brevioribus; pectoralibus acutis $4\frac{1}{2}$ fere, ventralibus acutis 6 et paulo, caudali postice convexa angulis producta absque angulis $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis absque processibus caudalibus; anali postice acuta; colore corpore pulchre viridi; squamis corpore singulis basi vitta lata transversa rosea; rostro fronteqque violascente-roseis; genis viridescente-roseis; squamis opercularibus et interopercularibus maculis irregularibus roseis; labiis tricoloribus margine libero coeruleis, vitta intramarginali rosea et vitta 3a viridi; vitta supralabiali superiore (3a) et infra-labiali marginali post angulum oris unitis et in vitam viridem oculi marginem antero-inferiorem attingentem productis; vitis postocularibus viridibus 2 brevibus; oculo margine pupillari argenteo, medio et inferne auro, superne late viridi; pinna dorsali pulchre rubra antice et superne coeruleo marginata et vitta media longitudinali viridi; pectoralibus roseis basi et margine anteriore coeruleis; ventralibus coeruleis vitta intramarginali longitudinali rosea; anali rosea antice, inferne et postice coeruleo marginata, vitta media longitudinali lata diffusa viridi; caudali rosea, marginibus superiore et inferiore coerulea, vitis 3 vel 4 transversis latis coerulescente-viridibus, vitis superne et inferne postorsum curvatis.

B. 5. D. 9/10 vel 9/11. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C.

1/11/1 et lat. brev.

Habit. Batavia, in mari.

Longitudo speciminis unici 360."

Aann. Vele der talrijke soorten van *Scarus* zijn moei-

felijk te onderkennen, wanneer zij eenigen tijd in alcohol bevaard zijn geweest. De kleuren gaan gewoonlijk bij dit geslacht spoedig verloren en hare schakering verdwijnt dikwerf geheel. Ik bezit thans 32 soorten van *Scarus* van den Indischen Archipel, welke ik, op zeer enkele soorten na, alle in den verschen toestand heb waargenomen en naar dien toestand doen afbeelden. Geen dier soorten komt genoegzaam met de onderwerpelijke overeen om deze er toe terug te brengen. Zij is voornamelijk kenbaar aan hare blaauwe randlipbanden en aan de eigenaardigheid, dat de bovenste of derde bovenlipband (groene) zich met den randband der onderlip vereenigt en dan als een groene band naar het oog stijgt en zijnen vooronderand bereikt. De diagnose wordt voorts in den verschen toestand gemakkelijker gemaakt door den overlansche groenen rugvin- en aarsvinband en dwarsche blaauwe staartvinbanden. Zijn de kleuren verloren gegaan of onkenbaar geworden, dan wordt men in de diagnose geholpen door de bijkans mikroskopisch kleine neusgaten, den ellipsvormigen schedelomtrek (bij gesloten kaken) en de breede lippen, welke de kaken geheel of nagenoeg geheel kunnen bedekken.

In de groote Histoire naturelle des Poissons zie ik geene soort van *Scarus* beschreven, op welke de kleurteekening van de hier beschrevene past.

SILUROIDEI.

Clarias Teijsmanni Blkr.

Clar. corpore elongato antice cylindrico, postice compresso, altitudine 9½ circiter in ejus longitudine; capite depresso 5½ in longitudine corporis; latitudine capitis 1½, altitudine 2 et paulo in ejus longitudine; impressionibus frontali et occipitali valde distantibus, ovalibus, frontali occipitali vix majore; oculis diametro 10 vel 11 circiter in longitudine capitis; dentibus vomerinis obtusius-

culis in vitam transversam curvatum medio quam lateribus lateri orem dispositis; cirris nasalibus apicem ossis interparietalis paulo superantibus; cirris supramaxillaribus et infra-maxillaribus externis subaequalibus apicem pectoralium paulo superantibus; infra-maxillaribus medium fere pectoralium attingentibus; osse interparietali lato apice rotundato; pinnis dorsali, caudali et anali con-tiguis basi vix vel non unitis, postice rotundatis, caudali 6½ in longitudine corporis; pectoralibus ventralibusque rotundatis; pectoralibus spina ossea superne antice scabriscula non dentata; parte ejus ossea capite plus duplo brevior; ventralibus pectoralibus minus duplo brevioribus; colore corpore pinnisque fusciscenti-olivaceo; corpore guttulis luteis ex parte in series 12 vel 13 trans-versas dispositis, ex parte sparsis.

B. 9. D. 74. P. 17. V. 1/5. A. 60. C. 19. p. m.

Habit. Tjikoppo, provinciae Buitenzorg, 900 metr. p. m. supra mare.

Longitudo speciminis unci 110".

Aann. De onderwerpelijke soort is onder de soorten van *Clarias* mijner verzameling het naaste verwant aan *Clarias leucanthus* Blkr. Zij is onder de soorten met van elkander afgezonderde ongepaarde vinnen gemakkelijk herkenbaar aan haar slank ligchaam, betrekkelijk korten kop, ongetanden borstvindoorn, lange voeldraden enz.

Ik noem haar ter eere van den heer J. E. Teijsmann te Buitenzorg, aan wiens welwillende toezending ik de kennis van meerdere vischsoorten van de bergstroomen van den Ge-deh en Pangerangoh te danken heb.

CYPRINOIDEI.

Cyprinus flavipinnis K. v. H. CV. Poiss. XVI. p. 32 tab. 437.

Cypr. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ ad 4½ in ejus longitudine, latitudine 1½ ad 2 in ejus altitudine; capite 3½ ad 4½ in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ circiter in ejus

longitudine; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{4}$ in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ distantibus; rostro acuto oculo non vel paulo tantum longiore; maxilla superiore deorsum valde protracili, maxilla inferiore paulo longiore, ante oculum desinente; cirris maxillaribus brevissimis cirris labialibus plus duplo brevioribus, labialibus junioribus oculum attingentibus, aetate provectoribus oculum non attingentibus; dentibus pharyngealibus biseriatis molaribus $2/3$ | $3/2$ vel $1/3$ | $3/1$; praepeteculo rotundato limbo poris conspicuis seriatis obsito; operculo valde striato; dorso elevato ventre multo convexiore; osse scapulari obtuso rotundato; squamis parte libera et basali stritis divergentibus, lateribus 35 vel 36 in serie longitudinali, 11 ad 13 in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo brevi simpliciter notata, antice declivi postice rectiuscula, itineam rostro-caudalem non attingente; pinna dorsali paulo ante pinnas ventrales incipiente, longitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{4}$ in longitudine corporis, obtusa, leviter emarginata, spina corpore duplo circiter humilior apice flexili postice dentibus bene conspicuis; pectoralibus rotundatis ventrales attingentibus vel subattingentibus; ventralibus acutis rotundatis pectoralibus paulo brevioribus; anali maxima parte sub pinna dorsali sita, acuta, non emarginata, spina valde dentata; caudali valde emarginata lobis acutis vel acutiuscule rotundatis 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore pulcherrime aureo, vel auro-viridi, vel profunde viridi, vel dorso nigro lateribusque aureo; pinnis auro-rubris vel auro-flavis vel dilute roseis, interdum violaceo vel nigro nebulatis.

R. 3. D. 4/16 ad 4/18. P. 1/13 ad 1/15 V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 1/17/1 et lat. brev.

Syn. *Cyprinus floripenna* V. Hass. Konst- en Letterb. 1823, Bull. Féruss. 1824 Zool. p. 375.

Carpes aux nageoires jaunes CV. Poiss. XVI p. 52 tab. 457.

Cyprinus vittatus CV. ibid.

Carpes aux bandes vertes CV. ibid.

Ikan Tambora et *Ikan Tambora mas* Indig. Jav. occid.

Itabiti, Batavia, Buitenzorg, Tjampaa, Tjipannas, Bandung,

Tjibatu, Javae occidentalis, in fluvii et piscinis.

Longitudo 26 specimenum 117" ad 218".

Aann. *Cyprinus flavipinnis* K. v. H. heeft in habitus veel van *Cyprinus carpio* L. en verschilt daarvan voornamelijk slechts door grootere oogen en minder bol profiel. Vele voorwerpen hebben zelfs de fraai goudglanzig groene kleur der gewone europesche karpers.

Cyprinus vittatus CV. komt mij voor dezelfde soort te zijn als *Cyprinus flavipinnis*. Bij enkele voorwerpen vertoont zich reeds tijdens het leven eene overlangesche bandteekening bij andere eerst na langere bewaring in wijngeest. De kleuren vertoonen bij de verschillende voorwerpen zoo talrijke schakeringen, dat men bij oppervlakkig onderzoek daarin ligtelijk soottelijke verschillen zou meenen te vinden. In plaats van het cijfer der rugvinnen 27 (waarschijnlijk eene drukfout), in het groote vischwerk opgegeven, leze men 17.

De groene verscheidenheid wordt in westelijk Java eenvoudig *Ikan Tambora*, de goudkleurige daarentegen *Ikan Tambora mas* genaamd. De soort behoort tot de smakelijkste zoetwatervisschen van Java, en wordt daarom in de bovenlanden vrij algemeen in vijvers gehouden. Alle mijne voorwerpen behooren tot den jeugdigen en middelbaren leeftijd, daar de soort eene lengte bereikt van meer dan 400".

Van Hasselt beweerde dat *Cyprinus flavipinnis* uit China naar Java is overgebracht. Opmerkelijk is het zeker, dat zij de eenige echte karpersoort is, welke tot nog toe in den Indischen Archipel in vrijen toestand is waargenomen en dat hare verbreiding zich tot Java en wel tot slechts de westelijke helft van dit eiland bepaalt. Indien zij echter in China te huis behoorde, zou men haar zeker van daar wel kennen.

Barbus kolomotoyon Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus

longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis, $1\frac{1}{2}$ in parte capitis postoculari, $1\frac{1}{2}$ distantibus; linea rostro-dorsali vertice et nucha valde concava; rostro acuto convexo oculo brevior non ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, medioeriter deorsum protractili, $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, vix ante oculum desinente; maxilla inferiore symphysi non uncinata leviter tuberculata; rictu obliquo; labiis gracilibus teretibus; cirris labialibus cirris maxillaribus multo longioribus pupillam vix attingentibus; operculo duplo altiore quam longo margine inferiore convexo; dentibus pharyngealibus uncinato-contusoris 2. 3. 5 | 5. 3. 2; osse scapulari trigono obtuse rotundato; dorso valde angulato ante pinnam dorsalem convexo ventre convexo altiore; squamis parte libera longitudinaliter striatis, 30 in linea laterali, 11 in serie verticali quarum 6 supra lineam lateralem; linea laterali curvata infra lineam rostro-caudalem descendente, singulis squamis tubulo simplice brevi notata; pinnam dorsali acuta emarginata altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis; spina dorsali crassa, capite longiore, dentibus magnis serrata, radio ventrali posteriori subopposita, apice flexili, parte ossea 5 circiter in longitudine corporis; pectoralibus acutis ventrales attingentibus $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutis $5\frac{1}{2}$ ad 6, caudali lobis acutis $3\frac{3}{4}$ ad 4 fere longitudine corporis; anali acuta emarginata dorsali multo humilior, multo minus duplo altiore quam basi longa, radio 3° simplice cartilagineo; colore corpore superne dilute viridi, marginibus squamarum profundiore, inferne argenteo; pinnis flavescente-vel roseo-hyalinis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/14. V. 2/8. A. 3/6 vel 3/7. C. 7/17 /7 vel 8/17 /8 (lat. brev. inclins.)

Syn. *Ikan Lawak* vel *Ikan Lalauak* Mal. Batav.

Habit. In fluminibus Tjilivong et Becassi, provinciae Batavia. Longitudo 2 specimenum 153''' et 164'''.

Aann. Verwant aan *Barbus brunnoides* CV., is de onderwerpelijke soort gemakkelijk daarvan te onderskennen aan haar

hol profiel en spitsen en lagere kop, veel kortere snuitdrieten, 1 straal meer in de aarsvin, enz.

Barbus hypselonotus V. Hass. Konst- en Letterb. 1823. CV.

Pois. XYI, p. 126.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine $5\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtusiusculo 5 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, 1 in parte capitis postoculari, $\frac{2}{3}$ ad $\frac{5}{6}$ distantibus; linea rostro-dorsali rostrum inter et nucham declivi rectiuscula; rostro obtuso convexo subtruncato oculo multo brevior non ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, medioeriter deorsum protractili, 3 circiter in longitudine capitis, sub oculi limbo anteriore desinente; maxilla inferiore symphysi non uncinata vix tuberculata; rictu obliquo; labiis gracilibus; cirris labialibus cirris maxillaribus longioribus opercula subattingentibus, maxillaribus pupillam attingentibus; operculo minus duplo altiore quam longo, margine inferiore rectiusculo; dentibus pharyngealibus uncinato-cochlearibus 2. 3. 5 | 5. 3. 2; osse scapulari trigono obtuso rotundato; dorso angulato antice convexo ventre convexo altiore; squamis parte libera longitudinaliter vel non striatis, 30 vel 31 in linea laterali, 11 vel 12 in serie verticali quarum 6 supra lineam lateralem; linea laterali curvata, infra lineam rostrocaudalem descendente, singulis squamis tubulo simplice notata; pinnam dorsali acuta emarginata altitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in altitudine corporis; spina dorsali crassiuscula capite paulo longiore, dentibus magnis serrata, pinnis ventralibus opposita, apice flexili, parte ossea 6 ad $6\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; pinnis pectoralibus acutis ventrales subattingentibus $6\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis 7 circiter, caudali lobis acutis $3\frac{3}{4}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali acuta emarginata dorsali multo humilior, paulo altiore quam basi longa, radio simplice tertio cartilagineo; colore corpore superne dilute viridi, inferne argenteo; pinnis flavescente-vel roseo-hyalino; pinnam dorsali superne nigricante arenata.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/15. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6 vel 3/7.

C. 7/17 /7 vel 1/17 /18 (lat. brev. inclus.).

Syn. *Barbus hypocoenotus* Bull. Féruss. 1824 Zool. p. 375.

Barbeau hypsilonote CV. Poiss. XVI p. 126.

Reijs Sundan.

Habit. Tjampaa, provinciae Buitenzorg Java occidentalis, in flumine Tjidani.

Longitudo 2 specimenum 75''' et 78'''.

Aann. De korte aanduiding dezer soort in de groote Histoire naturelle des Poissons is volstrekt onvoldoende ter herkenning der soort en ik zou derhalve omtrent de identiteit mijner voorwerpen daarmede in het onzekere verkeeren, indien ik niet in het bezit was van eene teekening van *Barbus hypselonotus*, nagelaten door Van Hasselt en genomen naar een voorwerp van 71''' lengte, geranggen te Lebak in de residentie Bantam. De soort is herkenbaar aan hare lange lipvoeldraden, sterk bewapenden rugdoorn, hoog ligchaam, stompen snuit en aan hare 30 of 31 schubben op eene overlangsche rei. Mijne beide voorwerpen erlangde ik tijdens een kortstondig verblijf te Tjampaa. Zij zijn de eenige, welke ik tot nog toe heb waargenomen.

Barbus bunter Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ circiter in ejus longitudine cum, 2½ circiter in ejus longitudine absque pinna caudali; capite obtuso convexo 5 circiter in longitudine corporis cum, 4 fere in longitudine corporis absque pinna caudali; altitudine capitis 1⅓ ad 1½ in ejus longitudine; oculis diametro 3½ circiter in longitudine capitis, 1½ circiter in parte capitis postoculanti; linea rostro-dorsali capite et dorso convexa, nucha antice vix concaviuscula; fronte convexa; rostrum obtuso convexo, oculo brevior, non antea prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, 3¼ fere in longitudine capitis, sub oculi limbo anteriore desinente; maxilla

inferiore symphysi non uncinata; vincta obliquo; labiis gracilibus teretibus; cirris labialibus cirris maxillaribus longioribus, labialibus pupillam vix, maxillaribus oculi marginem anteriorem vix attingentibus; operculo minus duplo altiore quam longo, margine inferiore rectiusculo; osse scapulari obtuso rotundato; dorso angulato ante pinnam dorsalem valde convexo ventre convexo altiore; squamis 24 p. m. in linea laterali, 9 in serie transversali quarum 5 supra lineam lateralem; linea laterali curvata infra lineam rostro-caudalem descendente, singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali acuta non emarginata, corpore duplo circiter humilior; spina dorsali gracili, denticulis parvis conspicuis serrata, capite brevior, apice flexili, pinnis ventralibus opposita, partem ossa 8 ad 9 in longitudine corporis; pectoralibus acutis ventrales fere attingentibus 6, ventralibus acutis 6½ circiter, caudali lobis acutis 4½ ad 4¾ in longitudine corporis; anali acuta non emarginata dorsali humilior, multo minus duplo altiore quam basi longa, radio simplice 3º cartilagineo; colore corpore superno viridi inferne argenteo; pinna caudali flava dimidio basali maxima parte rubra; pinnis ceteris roseis vel rubris, dorsali et anali fusco marginatis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/14. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 7/17 /7

(lat. brev. inclus.).

Syn. *Bunter* Sundan.

Habit. Tjampaa, Java occidentalis, in flumine Tjidani.

Longitudo specimenis unici 115'''

Aann. Het eenige voorwerp, hetwelk ik van deze soort bezat, is verloren geraakt. Ik had er evenwel eene nauwkeurige afbeelding van doen vervaardigen, tot welke ik mij bij het ontwerpen der bovenstaande beschrijving heb moeten bepalen.

Barbus polyptilos Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ ad 3¾ in ejus longitudine cum, 3 fere in ejus longitudine absque pinna caudali;

latitudine corporis 2 et paulo ad $2\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acutiusculo $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis cum, $3\frac{1}{2}$ ad 4 fere in longitudine corporis absque pinna caudali; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 ad 3 et paulo in longitudine capitis, $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ in capitis parte posteriori, 1 ad $1\frac{1}{2}$ distantibus; linea rostro-dorsali capite declivi rectiuscula vel convexiuscula nequa non vel vix concava; rostro acutiusculo convexiusculo, oculo brevior, non ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longior, $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, vix ante oculum vel sub oculi margine anteriore desinente, medioeriter deorsum protractili; maxilla inferiore symphysi non uncinata leviter tuberculata; rictu obliquo; labiis medioeribus teretibus; cirris labialibus cirris maxillaribus longioribus praepereculi marginem posteriorem vel opercula subattingentibus, maxillaribus sub oculi dimidio posteriore desinentibus; operculo minus duplo altiore quam longo, margine inferiore rectiusculo; dentibus pharyngealibus uncinato-cochlearibus 2. 3. 5 | 5. 3. 2; osse scapulari obtuse rotundato; dorso angulato ante pinnam dorsalem convexo ventre convexo altiore; squamis radiatim stratis centro frequenter reticulatis, 25 in linea laterali, 9 in serie transversali, quarum 5 supra lineam lateralem; linea laterali curvata, lineam rostro-caudalem attingente, singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali acuta angulata, margine superiore rectiuscula vel vix concaviuscula, altitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ in altitudine corporis; spina dorsali subgracili dentibus parvis bene conspicuis serrata capite brevior, ventralibus opposita, apice flexili, parte ossea 7 ad $7\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; pinnis pectoralibus acutis junioribus ventrales attingentibus vel subattingentibus, aetate procrectis ventrales non attingentibus $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$, ventralibus angulato-rotundatis obtusis $6\frac{1}{2}$ ad $7\frac{1}{2}$, caudali lobis acutis 4 et paulo ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali acuta non emarginata dorsali humilior minus duplo altiore quam basi longa, radio simplice 3° cartilagineo; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; squamis dorso lateribusque singulis centro macula rotunda fuscescente; macula insuper violaceo-coerulea majore dorso basi radiorum dorsalis anteriorum approximata et cauda in linea laterali

basi caudalis approximata; pinnis flavescente-vel rubescente-hyalinis, anali inferiore leviter fusco marginata.

B. 3. D. $4/8$ vel $4/9$. P. $2/15$ vel $2/16$. V. $2/8$. A. $3/5$ vel $3/6$.

C. $7/17/7$ (lat. brev. incl.)

Syn. *Bunter* Sundan.

Habit. Perdana, Tjibitiong, provinciae Bantam Java occidentalis, in fluvio.

Longitudo 7 specimenum 57 ad " 109 ".

Aann. Deze soort is het naaste verwant aan *Barbus bi-notatus* Kuhl doch onderscheidt zich er van door minder slank ligchaam, langeren kop, veel minder bol profiel, plat voorhoofd en door de vlekteekening der schubben. Deze vlekken, één op het midden van elke schub, teekenen het ligchaam met even veel overlansche bruinachtige banden als er overlansche reijen schubben zijn en doen de soort zeer gemakkelijk van de verwante onderscheiden.

Barbus obliuivostis V. Hass. Konst- en Letterb. 1823, Bull. Féruss. 1824 Zool. p. 375. CV. Poiss. XVI p. 125.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ in ejus longitudine cum, $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine absque pinna caudali; latitudine corporis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo corpore 5 in longitudine corporis cum, $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis absque pinna caudali; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, $1\frac{1}{2}$ circiter in capitis parte posteriori, 1 circiter distantibus; linea rostro-dorsali ubique continui, 1 circiter distantibus; linea rostro-dorsali ubique continui; fronte convexa; rostro obtusissimo truncato, oculo multo brevior, non ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, ante oculum desinente, medioeriter deorsum protractili; maxilla inferiore symphysi non uncinata leviter tuberculata; cirris labialibus cirris maxillaribus longioribus praepereculi marginem posteriorem attingentibus vel subattingentibus; maxillaribus sub oculi dimidio pos-

teriore desinentibus; operculo minus duplo altiore quam longo, margine inferiore rectiusculo vel convexiusculo; dentibus pharyngealibus uncinato-cochlearibus 2. 3. 5 | 5. 3. 2; osse scapulari trigono obtuse rotundato; dorso angulato ante pinnam dorsalem convexo ventre rectiusculo multo altiore; squamis radiatum striatis centro frequentier reticulatis 23 vel 24 in linea laterali, 8 in serie transversali quarum 4 supra lineam lateralem; linea laterali leviter curvata, lineam rostro-caudalem subattingente, singulis squamis tubulo simplice notata; pinnæ dorsali acuta non emarginata, altitudine 1½ circiter in altitudine corporis; spina dorsali gracili dentibus bene conspicuis serrata, capite brevior, ventralibus opposita, apice flexili, parte ossea 6 circiter in longitudine corporis; pinnis pectoralibus acutis ventrales attingentibus et ventralibus acutis 6 circiter, caudali lobis acutis 3½ circiter in longitudine corporis; anali acuta non emarginata dorsali humilior, duplo fere altiore quam basi longa, radio simplice 3° cartilagineo; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; squamis dorso lateribusque violascente marginatis; dorso basi pinnæ macula oblonga longitudinali violaceo-coerulesca; pinnis flavascente-vel rubescente-albis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/14 vel 2/15. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 7/17 / 7 vel 8/17 / 8 (lat. brev. inclus.).

Syn. *Barbeau* & *musca olus* CV. Poiss. XVI p. 125.

*Dent*er Sandan.

Habit. Tjampa, Java occidentalis provincie Buitenzorg, in flumine Tjidani.

Longitudo speciminis unici 49. "

Aann. Verwant aan *Barbus binotatus* Kuhl laat deze kleine soort zich er echter zeer gemakkelijk van onderskennen door haren stompen kop met afgeknotten snuit en uitpuilende onderkaak, alsmede door spitsere en betrekkelijk grootere vinnen, door hare 4 reijen schubben boven de zijlijn, enz. Mijn voorwerp breng ik zonder aarzeling tot *Barbus obtusirostris* CV., welke ter boven aangehaalde plaatse kortelijk is aangeduid.

Barbus Hasseltii Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ circiter in ejus longitudine; capite 5 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 2½ circiter in longitudine capitis; rostro convexo oculo longiore; cirris labialis cirris maxillaribus longioribus, oculum attingentibus; maxilla superior ante oculum desinente; osse scapulari trigono acuto; linea rostro-dorsali vertice declivi rectiuscula; dorso antice elevato rostro vix convexiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali concava infra lineam rostro-caudalem desinente, lineae ventrali vix plus quam lineae dorsali approximata; squamis lateribus 40 p. m. in serie longitudinali, 10 p. m. in serie verticali; inguinibus squamis elongatis; pinnæ dorsali acuta vix emarginata corpore minus duplo humilior, spina glabra ante pinnas ventrales inserta; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis, subaequalibus, capite brevioribus, pectoralibus ventrales non attingentibus; anali acuta vix emarginata corpore minus duplo humilior; caudali profunde incisæ lobis acutis 4½ circiter in longitudine corporis; colore.....?

D. 4/9. P. 1/15. V. 1/8. A. 3/5. C. 19 et lat. brev.

Habit. Sadingwetan, in fluvio.

Longitudo figurae descriptae 120. "

Aann. Bovenstaande beschrijving is opgemaakt naar eene teekening, nagelaten door Kuhl en Van Hasselt, zijnde ik zelf niet in het bezit dezer soort. Zij laat zich tot geene der bekende soorten van *Barbus* terugbrengen, waarom ik haar opdraag aan een der voortreffelijke natuurkundigen, die haar hebben doen afbeelden. Op de teekening staat uitgedrukt, dat deze soort leeft in een rivierje bij Sadingwetan.

Labedobarbus tambora Blkr.

Labeeb. corpore oblongo compresso, altitudine 4 et paulo ad 4½ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus alti-

tudine; capite acutiusculo δ fere ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$, latitudine $1\frac{1}{4}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{2}$ ad $2\frac{1}{4}$ distantibus; linea rostrum-dorsali rostro et nucha convexa; rostro convexo acutiusculo oculo vix ad duplo fere longiore; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, verticaliter deorsum valde protracili, sub oculi margine anteriore desinente; labiis carosis inferiore in lobum latum obtusum parum productum exeunte; cirris maxillaribus cirris labialibus brevioribus, maxillaribus angulum oris parum superantibus, labialibus praeoperculi imbum posteriorem fere attingentibus vel paulo superantibus; operculo longitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; dentibus pharyngealibus molaribus 2.3.5 | 5.3.2; osse scapulari trigono postice obtuse vel obtusiuscule rotundato; dorso elevato angulato antice valde convexo ventre multo altiore; linea laterali concava lineam rostrum-caudalem non vel vix attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 22 vel 23 in serie longitudinali, 7 vel 8 in serie verticali; pinna dorsali acuta vix emarginata corpore humilioris spinaglobra pinnis ventralibus subopposita; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis, pectoralibus ventrales non attingentibus 6 et paulo ad $5\frac{1}{2}$, ventralibus $6\frac{3}{4}$ ad 7 circiter, caudali profunde incisae lobis acutis superiore inferiore longiore $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anuli junioribus acuta, aetate provectis acuta vel acutiuscule rotundata corpore humilioris; colore corpore superne olivaceo vel violascente-olivaceo, inferne dilute olivaceo vel argenteo; squamis corpore singulis basin versus membrana nitore metallico splendida conspicua tectis; pinnis flavascentibus, aetate provectis olivascentibus vel violascentibus.

B. 3. D. $4/8$ vel $4/9$ vel $4/10$. P. $2/14$ ad $2/16$. V. $2/7$ vel $2/8$.

A. $3/5$ vel $3/6$. C. 19 et lat. brev.

Syn. *Barbus tambra* CV. Poiss. XVI p. 143.

Barbeau tambra CV. ibid.

Ikan Tambra Sandanens.

Habit. Buitenzorg, Bandong, in fluvii, Pasuruan in piscin. Banjubiru diet.

Longitudo 1 specimenum 150'' ad 652''

Aann. De heer Valenciennes bracht deze soort tot het geslacht *Barbus*, waarschijnlijk omdat hij de lipvorming bij het door hem waargenomen gedroogd voorwerp niet kon nagaan. De kenmerken, waardoor zij van *Labeobarbus tambroides* Blkr verschilt, heb ik reeds elders vermeld (Natuurk. Tijdschr. Ned. Ind. VII p. 93). Sedert echter heb ik, door het ontvangen van nieuwe voorwerpen van onderwerpelijke soort, overtuigd, dat de verschillen ten opzichte van de getallen der vinstralen niet standvastig zijn. Darentegen zijn de lipkwabben, zelfs bij de grootste exemplaren van *Labeobarbus tambra*, weinig ontwikkeld en stomp afgerond en de schubben niet meer dan ten getale van 22 of 23 op eene overlansche rei aanwezig. Door deze kenmerken zijn vooral de groote voorwerpen zeer gemakkelijk van elkander te onderscheiden. Hoezeer de lipkwabben bij *Labeobarbus tambroides* met toenemenden leeftijd zich meer ontwikkelen, zijn zij toch bij jeugdige exemplaren reeds aanmerklijk groter dan bij voorwerpen van gelijke grootte van *Labeobarbus tambra*. Standvastig zijn er ook 3 tot 4 schubben méér op eene overlansche rei aanwezig t. w. 25 of 26 (niet 23 zoals in mijne vroegere beschrijving van *Labeobarbus tambroides* l. c. als drukfout is ingeslopen).

Gobio microcephalus Blkr.

Gob. corpore subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 2 in ejus altitudine; capite $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{2}$ distantibus; rostrum acutiusculo, rotundato, ante os prominente, oculo vix longiore, poris conspicuis nullis; maxilla superiore maxillainferiore longiore, ante oculum desinente; labiis carinosis; cirrisocculum non vel vix attingentibus; dentibus pharyngealibus compressoris; osse scapulari trigono acuto; linea rostrum-caudalem non vel vix attingente.

tro-dorsali vertice concava; dorso ventre altiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali antice declivi, post pinnas pectorales recta, lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acuta, vix emarginata, corpore vix humiliori; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis aequalibus capite paulo brevioribus, pectoralibus ventrales non, ventralibus analem non attingentibus, anali acuta vix emarginata altitudine $1\frac{1}{2}$ in altitudine corporis; caudali profunde excisa lobis acutis aequalibus $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo, pinnis flavescente vel hyalino.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/14. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Syn. *Ikan Wadon gunung* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in fluviis.

Longitudo speciminis uniei 71'''.

Gobio javanicus Blkr.

Gob. corpore elongato compresso altitudine 5 ad $5\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis, diametro 1 ad $1\frac{1}{4}$ distantibus; rostro acuto, rotundato, ante os prominente, oculo non longiore, poris conspicuis nullis; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; labiis carnosus; cirris oculum non vel vix attingentibus; dentibus pharyngealibus compressis $2/3$ $4\frac{1}{4}$ $3/2$; osse scapulari trigono acuto; linea rostro-dorsali vertice convexiuscula; dorso ventre vix altiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali antice declivi, post pinnas pectorales rectiuscula, infra lineam rostro-caudalem descendente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 10 vel 11 in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, altitudine corporis altitudinem aequante, acuta, leviter emarginata; pinnis pectoralibus acutiusculis, capite vix brevioribus, ventrales non

attingentibus; ventralibus acutis pectoralibus longitudine aequalibus, analem non attingentibus; anali acuta leviter emarginata, altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis; caudali lobis acutis, superiore inferiore paulo longiore 4 in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; pinnis flavescente-hyalinis, dorsali et caudali interdum nigricantibus vel violaceis; vitta cephalo-caudali viridi-aurea.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/14 vel 2/15. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6.

C. 19 et lat. brev.

Syn. *Ikan Wadon gunung* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in fluviis.

Longitudo plus quam 200''' speciminum 41''' ad 72'''.

Aann. Deze soort onderscheidt zich van de voorgaande voornamelijk door slanker ligcham, lagere rug en bol kop-profiel, zoodat zij er bij den eersten oogopslag van te onderskennen is. Overigens is de verwantschap tussen beide soorten zeer groot.

Rohita koilogeneion Blkr.

Rohit. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite depresso 6 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 in longitudine capitis, diametris $2\frac{1}{4}$ circiter distantibus; rostro lato depresso rotundato, ante os prominente, oculo longiore, carnoso, antice poris numerosis valde conspicuis; maxilla superiore ante oculum desinente; cirris maxillaribus cirris labialibus longioribus oculum non, cirris labialibus oculum vix attingentibus; labiis papillis conicis subfimbriatis; linea menti valde concava; dentibus pharyngealibus compressis rectiusculis $3/4$ $5\frac{1}{5}$ $4/3$; osse scapulari trigono obtuso; linea rostro-dorsali vertice concava; dorso elevato ventre multo altiore, lineis dorsali valde, ventrali leviter rotundatis; linea laterali recta lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 42 p. m. in serie longitu-

dinali, 15 p. m. in serie verticali; pinnæ dorsali longitudine 4 in longitudine corporis, ante ventrales incipiente, elevata, corpore paulo humilior, angulata, non emarginata, radio nullo producta; pinnis pectoralibus acutis ventralibus paulo sed capite non brevioribus; ventralibus obtusis analem attingentibus; anali acuta non emarginata corpore multo humilior; caudali medio-criter excisa lobis obtusis 4 et paulo in longitudine corporis; colore corpore fusco-olivaceo; lateribus singulis squamis gutta flavescens-rubra vel aurantiaca; pinnis fuscis vel nigricantibus.

B. 3. D. 4/17 vel 4/18. P. 2/17. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 13 et lat. brev.

Syn. *Iken Allen* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in fluvii.

Longitudo speciminis unici 291'''.

Aann. Deze soort heeft zoo groote overeenkomst, met *Rohita chrysophekadion* Blkr., dat zij ligtelijk daartoe zou kunnen gebragt worden. Aanvankelijk hield ik haar ook voor het vijfde van *Rohita chrysophekadion*, doch nadat ik bij laatstgenoemde species zoowel bij de wijfjes als bij de mannetjes de achterste onverdeelde rugvinstaal verlengd en de aarsvin uitgerand vond, moest ik deze meening laten varen. *Rohita* kollogeneion onderscheidt zich van *Rohita chrysophekadion* voornamelijk door lagere rugvin en uitgerande aarsvin, terwijl ook in den regel het aantal borstvin-en rugvinstrielen er een weinig talrijker schijnt te zijn.

LABEO Cuv. Val.

Oris margo triplex. Labia glabra nec crenulata nec fimbriata, inferius lobum carnosum efficiens. Rostrum prominens carnosum. Ciri 2 lobulæ. Spina dorsalis vel analis dentata nulla.

Labeo erythropterus Val. Hist. Nat. Poiss. XVI p. 271.

Lab. corpore subelongato compresso, altitudine 5 fere in ejus longitudine, latitudine 1½ circiter in ejus altitudine; capite convexo

rotundato 5½ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ circiter, latitudine 1½ fere in ejus longitudine; oculis diametro 3½ ad 3½ in longitudine capitis, diametro 1½ circiter distantibus; maxilla parte in posteriore dimidio capitis sitis; linea interoculari convexa; rostro valde convexo rotundato oculo minus duplo longiore, carnosio, poris numerosis conspicuis obsito, ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, ante oculum desinente; labiis valde carnosis glabris non rugosis, inferiore lobo accessorio lato pendulo angulis rotundato; cirris labialibus minimis; operculo plus duplo altiore quam longo, margine inferiore convexiusculo; dentibus pharyngealibus compressoris non uncinatis 2/3 /4 | 4/3/2 vel 2/3/5 | 5/3/2; osse scapulari trigono acute rotundato; linea rostro-dorsali dorso anteriore nuchaque convexa; dorso ventre altiore; linea laterali antice declivi post pinnas pectorales reclusenda, lineam rostro-caudalem non vel vix attingente, singulis squamis tubulo simplice brevi notata; squamis parte libera longitudinaliter striatis, 42 vel 43 in linea laterali, 12 vel 13 in serie transversali, quarum 6 vel 7 supra lineam lateralem; squamis ventre ante pinnas ventrales squamis ceteris minoribus; inguinibus squamis elongatis; pinnæ dorsali medio ejus ventralibus opposita, acutissima, valde emarginata, corpore paulo humilior; pinnis pectoralibus acutis ventrales subaequalibus 5½ circiter, caudali profunde incisæ lobis acutis subaequalibus 3½ circiter in longitudine corporis; anali dorsali vix humilior acuta parum emarginata, plus duplo altiore quam basi longa; colore corpore superne lateribusque olivascens-violaceo, inferne flavescens-margaritaceo; squamis dorso lateribusque singulis macula oblonga vel rotunda aurea; pinnis radiis aurantiaco-roseis, membrana coerulescente-hyalinis, plus minuse violaceo-nigricante arenatis.

B. 3. D. 4/11 vel 4/12. P. 2/15. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 7/17/7 lat. brev. incl.

Syn. *Diplocheilos erythropterus* Van Hass. ap. CV. Poiss. XVI p. 271.

Labeo a neogeoires rouges Val. l. c. XVI p. 271.

Habit. Lebak, provinciae Bantam, in fluvii.

Longitudo speciminis unici 150'''.

Aann. Eerst zeer onlangs kwam ik in het bezit van de onderwerpelijke soort, door de welwillendheid van den heer C. R. Brest van Kempen, resident van Bantam, aan wien ik eene belangrijke verzameling van Bantamsche visschen en reptilien te danken heb. Ostelijkker dan Bantam is deze soort nog niet van Java bekend en zelfs in Bantam schijnt zij nog zeldzaam te zijn. Mijne beschrijving wijkt in enkele bijzonderheden af van die van den heer Valenciennes, verschillen gedeeltelijk toe te schrijven aan de omstandigheid, dat mijn voorwerp naar den tinnelijk verschen toestand is beschreven en van geringer afmetingen dan het door den heer Valenciennes te Leiden waargenomene.

De onderwerpelijke soort behoort geheel tot het geslacht *Labeo*, zooals het door den heer Valenciennes is gekennmerkt, en niet, zooals ik vroeger vermoedde, tot het geslacht *Lo-bocheilos*.

Lo-bocheilos lucas Blkr.

Lo-bocheil. corpore subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad 5 in ejus longitudine, latitudine 2 ad $1\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acutiusculo convexo $4\frac{2}{3}$ ad 5 in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ ad $1\frac{1}{3}$, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ ad 4 in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{2}$ ad 2 distantibus; rostris oculo longiore, carnoso, poris conspicuis obsito, acutiusculo, rotundato, ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; labiis carnosus, inferiore lobo lato accessorio; cirris maxillariis et labialibus brevibus oculum non attingentibus; dentibus pharyngealibus compressoris $3\frac{3}{4}$ $5\frac{1}{5}$ $4\frac{1}{3}$; osse scapulari trigono acutiusculo; linea rostro-dorsali vertice declivi convexiuscula; dorso ventre vix altiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali antice declivi, post pinnas ventrales rectiuscula; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 40 p. m. in serie longitudinali, 12 p. m. in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente,

corpore non vel vix altiore, acuta, emarginata; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis subaequalibus capite brevioribus; pectoralibus ventralibus non, ventralibus analium non attingentibus; anali acuta emarginata corpore humilioris; caudali profunde excisa lobis acutis $3\frac{2}{3}$ ad 4 in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; cauda macula magna nigricante ad basin pinnae caudalis; pinnis hyalinis vel roseo-hyalinis.

B. 3. D. $4/10$ ad $4/12$. P. $2/14$ vel $2/15$. V. $2/8$. A. $3/5$ vel

$3/6$. C. 19 et lat. brev.

Syn. *Ikan Lucas* et *Ikan Wadon gunung* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in fluvio.

Longitudo 20 specimenum $90''$ ad $93''$.

Aann. Bij enkele specimen is de staartvlek onduidelijk of zelfs niet voorhanden. Zulks staat echter niet in verband met den leeftijd des diers, want bij meerderen mijner grootste zooewel als mijner kleinste voorwerpen is die vlek zeer duidelijk.

Lo-bocheilos volitoides Blkr.

Lo-bocheil. corpore elongato compresso, altitudine 5 in ejus longitudine, latitudine 2 in ejus altitudine; capite acuto non convexo 6 fere in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis, diametris 2 fere distantibus; rostris acuto, rotundato, oculo longiore, poris conspicuis obsito, ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; cirris labialibus cirris maxillaribus longioribus oculum attingentibus, cirris maxillaribus angulum oris non attingentibus; dentibus pharyngealibus compressoris ex parte uncinatis $3\frac{3}{4}$ $5\frac{1}{5}$ $4\frac{1}{3}$; labiis crassis quasi crenulatis, inferiore lobo lato accessorio; osse scapulari trigono obtusiusculo; linea rostro-dorsali vertice declivi rectiuscula; dorso ventre vix altiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali antice declivi, post pinnas pectorales rectiuscula; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 10 p. m. in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente corpore non vel vix humilioris, acute emar-

ginata; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis subaequalibus, capite vix brevioribus, pectoralibus ventrales non, ventralibus analem non attingentibus; anali acuta vix emarginata corpore humilior; caudali profunde excisa lobis acutis 4 in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; fascia cephalo-caudali violaceo-nigricante; pinnis hyalinis vel roseo-hyalinis.

B. 3. D. 4/11 vel 4/12. P. 2/14 vel 2/15. V. 2/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 10 et lat. brev.

Syn. *Icon Lucas* Mal. Batav.

Habit. Batavia, in fluviiis.

Longitudo speciminis unici 68'''.

Aann. Deze soort nadert het meest van alle species van *Lobocheilos* tot het geslacht *Rohita* door hare min of meer gekartelde hoezeer niet met tepeljes of franjes bezette lippen. Van *Lobocheilos* Lucas onderscheidt zij zich, behalve door kleunteekening, door aanmerkelijk kleineren kop, korteren snuit, minder schubben, enz.

Cobitis Kullii CV. Poiss. XVIII p. 58.

Cobit. corpore elongato compresso, altitudine 8 ad 8½ in ejus longitudine, latitudine 2½ ad 3 in ejus altitudine, capite convexo 8 ad 9 in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ circiter in ejus longitudine; oculis minimis in anteriore dimidio capitis sitis rostro rotundato; spinis suborbitalibus utroque latere 2 sub oculo sitis, spina posteriore spina anteriore longiore; cirris maxillaribus 6 carnosus oculum non vel vix attingentibus; squamis oculundo vix conspicuis; linea dorsali vix convexa; pinna dorsali pinnas ventrales inter et analem inserta, anali plus quam ventralibus approximata, rotundata, corpore humilior; pectoralibus, ventralibus et anali rotundatis; pectoralibus capite paulo, ventralibus capite multo brevioribus; anali corpore humilior; caudali truncata angulis rotundata 9 circiter in longitudine corporis; colore corpore roseo-viridi, dorso lateribusque fuscis 12 ad 14 laeis transversis fuscis; pinnis flavescendo-roseis; caudali dimidio basali fusca.

B. 3. D. 1/7. P. 1/8. V. 1/6. A. 1/7. C. 16 et lat. brev.
Syn. *Acanthoplichthys fasciatus* V. Hass. Algom. Konst- en Letterb. 1823. Bullet. Ferrussac 1824.

Loche de Kuhl CV. Poiss. XVIII p. 58.

Serwet Sundan.

Habit. Batavia, in fluviiis.

Longitudo 20 speciminum 72''' ad 80'''.

Aann. Bij mijne voorwerpen vind ik de staartvin niet uitgerand, zooals de heer Valenciennes aangeeft.

Cobitis Hasselii CV. Poiss. XVIII p. 56.

Cobit. corpore elongato antice subcylindraceo postice compresso, altitudine 6 ad 7 in ejus longitudine; capite convexo 6 in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 6 ad 7 in longitudine capitis, in anteriore dimidio capitis sitis; rostro obtuso convexo; spinis suborbitalibus utroque latere 2 sub oculo sitis, posteriore longiore; cirris 8 oculum non vel vix attingentibus; linea dorsali leviter convexa; squamis oculundo conspicuis; pinna dorsali pinnas ventrales inter et analem nudo conspicuis; pinna dorsali pinnas ventrales inter et analem inserta, ventralibus multo magis quam anali approximata, rotundata, obtusa, corpore non vel vix altiore; pectoralibus capite vix brevioribus ventralibus vix longioribus; anali rotundata corpore humilior; caudali truncata angulis rotundata, 5 ad 5½ in longitudine corporis; corpore superne viridi, inferne margaritaceo; vitula cephalo-caudali fusca; dorso maculis parvis fuscis; vitula oculo-maxillari fusca; pinnis flavescendo-vel roseo-hyalinis punctis fuscis variegatis.

B. 3. D. 1/7. P. 1/7. V. 1/7. A. 1/6. C. 14 vel 16 et lat. brev.

Syn. *Loche de Hasselt* CV. Poiss. XVIII p. 56.

Djeler et Serwet Sundanens.

Habit. Batavia, Buitenzorg, Tjampae, Tjilankahan, Java insulae, in fluviiis.

Longitudo 14 speciminum 34''' ad 39'''.

Aann. Het vermoeden van den heer Valenciennes is juist, dat deze soort 8 cirri bezit. De staartvin is echter niet uitgesneden. De soort schijnt niet veel grooter te worden dan mijn grootste voorwerp.

OPHISUROIDEI.

Muraenichthys Schultzei Blkr.

Muraenichth. corpore antice cylindraceo, postice compresso, altitudine 26 circiter in ejus longitudine; capite acuto 7 et paulo in longitudine corporis, quadruplo fere longiore quam alto; oculis diametro 12 circiter in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus paulo ante oculi marginem anteriorem in labio superiore perforatis; rostro acuto, convexo, oculo duplo fere longiore, paulo ante maxillam inferiorem prominente; poris rostrilibus vel periorbitalibus conspicuis nullis; rictu post oculum producto 2½ circiter in longitudine capitis; dentibus conicis acutis; dentibus palatinis et infra-maxillaribus inaequalibus anterioribus triseriatis ceteris biseriatis; dentibus nasalibus in thurram ovalem collocatis centralibus periphericis longioribus; dentibus vomerinis biseriatis antice thurrae dentium nasali contiguus; apertura branchiali oculo vix majore, lineae ventrali approximata; lineae laterali conspicua, tubulis conspicuis notata; pinna dorsalis postice in 2ª quarta corporis parte incipiente, corpore triplo circiter humiliore; anali postice in corporis dimidio anteriore incipiente dorsali altiore; caudali acutiuscule rotundata; colore corpore superne dilute viridi, inferne margaritaceo; pinnis flavescents-hyalinis; corpore superne fuscescente arenato.

Habit. Karangbolong, Java australis, in mari.

Longitudo speciminis unici 95'''.

Aann. De onderwerpelijke is de de vierde soort van *Muraenichthys*, welke mij is bekend geworden. Zij is het naaste verwant aan *Muraenichthys gymnotus* Blkr van Amboina (Act. Soc. Scient. Ind. Neerl. II 8e Bijdrage Amboina p. 90), bij welke de rugvin insgelijks een weinig achter den

anus begint, doch bij welke de hoogte des ligelam ongeveer 32 maal gaat in zijne lengte, de kop 10½ maal in de lengte des ligelams, de bekspleet 3½ maal in de lengte des kops, enz. Het is mij niet gelukt de tedere vinstralen nauwkeurig te tellen.

Ik noem de hier beschrevene nieuwe soort ter eere van den heer J. F. Schultze, adistent-resident van Ambal, aan wien ik eene belangrijke verzameling visschen van de zuidkust van Java te danken heb, bij welke deze soort zich bevond.

BALISTEOIDEI.

Monacanthus isogramma Blkr.

Monac. corpore oblongo compresso, diametro dorso-anali 2½ circiter in ejus longitudine absque filo caudali; latitudine corporis 3¼ circiter in diametro dorso-anali; capite acuto 4 et paulo in longitudine corporis absque filo caudali, multo altiore quam longo; oculis diametro 3½ circiter in longitudine capitis, plus diametro ½ a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali declivi recta inferne tantum concaviuscula; rostro acuto oculo plus duplo longiore; dentibus utraque maxilla serie externa 6 acutis, antice apice obliquis vel emarginatis, angularibus rotundatis; apertura branchiali ante basin pinnae pectoralis superiorem desinente, oculo non vel vix longiore; squamis toto corpore parvis, singulis spinulis parvis scabris, spinulis posteriorum curvatis longitudinaliter seriatis, unde corpore quasi longitudinaliter striato; lineae laterali inconspicua; cauda setis vel spinis majoribus nullis; spina dorsalis supra oculi partem posteriorem inserta, acuta, rostro longiore, sat gracili, scabra, postice utroque latere dentibus medioocribus deorsum spectantibus armata; pinnis, caudali excepta, radiis omnibus simplicibus; dorsali radiosa antice elevata acutiuscula non emarginata, diametro dorso-anali minus triplo humiliore; pectoralibus acutiuscule rotundatis, capite multo minus duplo brevioribus; ventrali triangulari squamis majoribus polyacanthis valde scabra, spina infra pinnam convexiusculam prominente dentibus medioocribus armata; anali obtusa rotundata antice quam postice altiore diametro dorso-anali plus triplo humiliore; cau-

dali postice convexa obtusangula radio subsupero in filum pinnae multo breviorum producto; corpore aurantiaco-umbrino, fasciis irregulariter nebulato; pinnae radiis aurantiacis, membrana coeruleo-lutescente-hyalinis; caudali vestigiis fasciarum 2 transversarum fusciscentium.

B. 5. D. 2-31 ad 2-33. P. 13. A. 31 ad 33. C. 1/10/1.

Habit. Batavia, in mari.

Longitudo 2 specimenum absque filo caudali 92" et 95".

Aann. Deze soort behoort tot de groep van *Monacanthus choirocephalus* Blkr, *Monacanthus nemurus* Blkr en *Monacanthus komaki* Blkr enz., van welke zij echter gemakkelijk te onderskennen is aan de eigenaardige vorm en plaatsing der schubdoornjes, welke het ligchaam een overlangs gestreept voorkomen geven. Bovendien valt het bij vergelijking van deze soorten met elkander terstond in het oog, dat het ruwe der huid veel grover is bij de onderwerpelijke. Bij *Monacanthus sulcatus* Holl. zijn de doornjes insgelijks op overlangsche reijen geplaatst, maar de beelding, door den heer Holland van *Monacanthus sulcatus* gegeven, wijkt in meerdere opzichten van mijne voorwerpen af, voornamelijk ten opzichte van de grootte der doornen en het vaneenstaan linner reijen veel korteren rugdoorn, enz. Ik heb den soortaam mijner voorwerpen ontleend aan de regelmatige overlangsche strepen, door de beschreyene schubdoornjes gevormd.

Scripsi: Batavia Calendis Januarii MDCCCLVI ad

Aprilis MDCCCLVII.

B I D R A G E

TOE DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN DE

SANGI-EILANDEN.

DOOR

P. B. L. E. K. K. E. R.

De heer A. F. J. Jansen, resident van Manado, aan wien de zoölogie van Noord-Celebes groote verplichting heeft door de belangrijke verzamelingen, welke, door zijnen invloed, in de residentie Manado zijn daargesteld, heeft de wetenschāp op nieuw aan zich verplicht door de toezending van een groot aantal vischsoorten, gevangen aan de kusten der Sangi- of Sangir-eilanden, welke zich ten noorden van Celebes uitstreken tusschen den 2n en 4n grad noordbreedte en alzoo tot de meest noordelijk gelegene nederlandsche bezittingen in den Indischen Archipel behooren.

Van deze eilanden was tot nog toe, gelijk in de meeste, ook in een ichthyologisch opzicht tot heden toe niets bekend, zoodat door de rijke verzameling van den heer Jan-